

محل اداره
مجلس شورای ملی
شماره تلفن ۳۸۸۹۶ و ۳۸۸۹۵ و ۳۸۸۹۴ و ۳۰۴۴۸
روزنامه یومیه

بهای اشتراک
نصت اول (مذاکرات مجلسین) سالانه ۳۰۰ ریال
نصت دوم (آگهی‌ها) ۶۰۰
شماره کامل ۸۰۰

روزنامه رسمی کشور شاهنشاهی ایران

شامل کلیه قوانین مصوبه و مقررات - گزارش کمیسیونها - صورت مشروح مذاکرات مجلسین - اخبار مجلس - انتصابات - آگهی های رسمی و قانونی

سال هفتم

شنبه ۲۶ تیرماه ۱۳۳۰

شماره ۱۸۶۸

شماره مسلسل ۱۶۷

دوره شانزدهم مجلس شورای ملی

مذاکرات مجلس شورای ملی

جلسه ۱۶۷

صورت مشروح مذاکرات مجلس روز پنجشنبه ۲۰ تیرماه ۱۳۳۰
فهرست مطالب :

- ۱ - طرح صورت مجلس
- ۲ - بیانات قبل از دستور آقایان : دکتر جلالی - اردلان و کشاورز صدر
- ۳ - بیانات آقای جمال امامی طبق ماده ۹۰ آئین نامه
- ۴ - تصویب صورت مجلس
- ۵ - بیانات آقای نخست وزیر و تقدیم سه فقره لایحه
- ۶ - بیانات آقای نایب رئیس راجع به تصدیقات هیئت رئیسه
- ۷ - بقیه مذاکره دائره به ترتیب رسیدگی باوراق شرکت سابق نفت
- ۸ - ختم جلسه بعنوان تنفس

مجلس ساعت نه و پنججاه دقیقه صبح برپاست آقای گنجی (نایب رئیس)

تشکیل گردید

(۱- طرح صورت مجلس)

نایب رئیس - امامی فائین جلسه

قبل باطلاع مجلس میرسد

(بشرح زیر خوانده شد)

فائین با اجازه - آقایان : شکرانی -

صفوی - امامی اهری - اورنگ - آصف

دکتر معظمی - بوداغبان - غلامرضا

فولادوند - آشتیانی زاده - شهاب خسروانی

انشار - قاسم فولادوند - محسن طاهری

کپور - صالح - دکتر بقائی - مکی -

دکتر شایگان - طباطبائی

فائین بی اجازه - آقایان : خاکباز

محمودی - خسرو قشقائی - سنندجی

امینی - تولیت - اکبر - ابتهاج - حاذقی

رضوی - سلطانی - جواد مسعودی

دیرآمدگان با اجازه - آقایان :

عرب شیبانی یکساعت - مرتضی حکمت

یکساعت - منصف یکساعت - دکتر طبا

نیمساعت - نریمان آخر وقت یکساعت - اردلان

یکساعت

دیرآمدگان بی اجازه - آقایان :

برومند یکساعت - هراتی یکساعت - دکتر

مصباح زاده - یکساعت - نصرتهان نیم

ساعت

نایب رئیس - نسبت بصورت جلسه

قبل اعتراض نیست : آقای اسلامی

بفرمائید

اسلامی -

تمام مردم بابل پیروز

در تحت هدایت روحانیون بابل من جمله آقای

حاج سالکی و آقای علامه حائری رفتند

در تلگرافخانه و تلگرافاتی کردند و آمادگی

خودشان را برای هر گونه فداکاری اعلام

سکرده بودند و تقاضا کرده بودند که بنده

اینجا بعرض ملت ایران برسانم این بود که

چون موضوع اهمیت داشت برخلاف نظامنامه

چند ثانیه وقت آقایان را گرفتم یکی

هم آقای ابوالقاسم معتقدی بن اختیار

داده که دوخانه اش را بفروشم و در اختیار

دولت بگذارم برای امور مالی

نایب رئیس - بیانات شما مربوط

بصورت جلسه نبود

اسلامی - معذرت می خواهم

نایب رئیس - آقای معذل

بفرمائید

معذل - چند کلمه اشتباه در

اظهارات بنده شده که اصلاح کرده ام تقدیم

می کنم یعنی می کنم دستور بفرمائید اصلاح

بشود و ضمنا این یاد آوری را می کنم که

اظهارات بنده در جلسه گذشته مصادف شده

بود بقت سریش نهاد آقای جمال امامی

در صورتیکه هیچ ارتباط با آن مطلب

نداشت بنده نسبت بشخص ایشان کمال

تعظیم و احترام را دارم و منظوری نداشتم

و این بر حسب تصادف بوده که بعد از بیانات

ایشان واقع شد والا هیچ ارتباطی بمطالب

ایشان نداشتم

آزاد - چقدر خوب بود راجع

بقتل محمد مسعود هم يك فرمایشی

می فرمودید

نایب رئیس - آقای ابریشمکار

ابریشمکار - بنده در مذاکراتم

يك اشتباهاتی شده که اصلاح می کنم و

می دهم بنده نویسی

نایب رئیس - آقای آزاد

بفرمائید

آزاد - بنده می خواستم ببینم راجع

به آقای ابوالقاسم امینی چیزی مرقوم

فرمودید یا خیر ؟

نایب رئیس - در هیئت رئیسه تصمیم

گرفته شد آقای شوشتری

شوشتری - بسم الله الرحمن الرحیم

بانظری که جناب آقای ملک مدنی در جلسه

قبل تذکر فرمودند و کاملاً هم صحیح بود

ولی این نطق مفصل بنده که در اینجا تطبیح

شده و صحیح است و هیچ گونه توهین به هیچ

شخصیت و مقامی نبوده فقط و فقط از نظر

تذکر که عقیده من این است پیام رئیس

محترم جمهوری امریکا را دیدید در این

موقع باریک ممکن است يك حرف کوچولو

مملکت را به يرت نگاه سوق بدهد من عقیده ام

این است که کلاً نمایندگان در درجه اول

باید حفظ این معنی را بکنند و این معنی را

بدون توهین اصل عادت من خروج از ادب

نیست من اهل بیانم و بیان استدلالی بدون

فحش می شود و در همه جا هم خریدار دارد

فحش است که هیچجا خریدار ندارد در

گذشته من عریضی کردم وقتی از مجلس

خارج شدم آقای گنجی آقایان نمایندگان

محترم من اگر امروز دست روی دست

می گذارم ساکتم برای خاطر نفت و مملکت

است در چنین موقعی معال است که حاضر

بشوم يك لغزش در افکار ملت پیدا بشود

ولی یکدسته چاقو کش ، یکدسته اوپاش جمع شدن و کلارا تهدید کردن کار خوبی نیست من از تهدید نمی ترسم و بدانید موضوع نفت تمام می شود این حساب خورده ها تصفیه می شود ولی شان مجلس شورای ملی نیست هر کس بیاید جلوی مجلس و کلارا تهدید بکنند این را بدانید که من کسی نیستم از میدان بدر بروم منم بلدم اما اگر نمیکنم برای خاطر مملکت است

نایب رئیس - آقای نورالدین امامی بفرمائید .

نورالدین امامی - بنده خیلی معذرت می خواهم جلسه گذشته اداره مجلس با خود بنده بود بدبختانه یک تظاهراتی از طرف تماشاچها شد (فرهودی - مدهای از تماشاچها) ولی چون اکثریت نبود و نمایندگان محترم تشریف برده بودند من آنطوریکه باید شاید نتوانستم انجام وظیفه کنم ولی باید شما جوانها و تماشاچها و مدیران جراید بدانید که امروز فردائی دارد یک روز چند نفر برای رزم آرا یک روز برای من یک روز برای زید نباید احترام این مقام مقدس را زیر پا بگذارید (صحیح است) اول باید این مقام را حفظ بکنید امروز نورالدین امامی را در نظر نگیرید فردا زید و پس فردا عمرو را بدانید اینجا مقام مقدس و آمان تمام ملت ایران است (صحیح است) امروز من و یکم فردا کسی که شما دلتان میخواهد باید وکیل شود آنروز هم ممکن است من خدای نکرده بر علیه وکیل شما یک عملی بکنم بدانید شما افراد ملت ایرانید و اینجا پناهگاه ملت ایران است امروز بنده میایم و میروم ولی این مقام مقدس را باید تمام افراد ملت ایران اگر ایمان بمملکت و پرچم مقدس شیروخورشید دارند باید اول اینجا را نگاهدارند بایک فرد مملکت اداره نمی شود ملت باید همه دست بدست یکدیگر بدهند اینجا دستور کتاب آسمانی نوشته است (و غور همی الامر) باید در هر کار مشورت کرد یکی نظر موافق دارد یکی نظر مغالط دارد همه باید نظر خودشان را بگویند ، مغرور بکنند ، حلاهی بکنند شما را از گرداب بلا خارج بکنند (صحیح است) تظاهر بر من تظاهر بر علیه برادر من یازید و عمرو صلاح مملکت نیست بدانید امروز گفتیم اگر خدای نکرده عمل نکند فردا نتیجه بر عکس خواهید گرفت (صحیح است)

نایب رئیس - آقای جمال امامی بفرمائید .

جمال امامی - بنده راجع به مذاکرات جلسه گذشته هم طبق ماده ۹۰ هم طبق تمام موادی که مربوط بنظم مجلس است و مربوط بصورت نمایندگان است و اخبار دارم محفوظ بماند

نایب رئیس - آقای حائری زاده بفرمائید .

حائری زاده - جلسه سابق در ضمن بیانات بنده يك اشتباهات مختصری دارد که تصور میکنم باذوق سلیم ممکن است اصلاحش کرد ، در مطبعه یا تندیس اشتباه شده است و یک اوراقی بود منجمله یک طومار مفصلی است مال اهالی قم که باید تقدیم مقام ریاست شود اظهار تنفر نسبت برای دیوان دادگستری لاهه شده است که تقدیم آقای کشاورز صدر کردم که ایشان عرض مجلس برسانند و در این قسمت آقایان را متوجه میسازند و صحبتهایی هم این جا از طرف آقایان می شود که بعنوان اصلاح صورت مجلس وصله می شود بنده ۵ دوره در مجلس بوده ام همیشه هم در اقلیت بوده ام همیشه هم مورد احترام بوده ام هیچ جا هم چاقو کش نبوده ام باید افعال خودمان را اصلاح بکنیم (شوشرقی - چه اصلاحی کردند غیر از تحریک مگر چیز دیگری بوده)

نایب رئیس - آقای نورالدین امامی بفرمائید .

نورالدین امامی - بنده خیلی معذرت می خواهم جلسه گذشته اداره مجلس با خود بنده بود بدبختانه یک تظاهراتی از طرف تماشاچها شد (فرهودی - مدهای از تماشاچها) ولی چون اکثریت نبود و نمایندگان محترم تشریف برده بودند من آنطوریکه باید شاید نتوانستم انجام وظیفه کنم ولی باید شما جوانها و تماشاچها و مدیران جراید بدانید که امروز فردائی دارد یک روز چند نفر برای رزم آرا یک روز برای من یک روز برای زید نباید احترام این مقام مقدس را زیر پا بگذارید (صحیح است) اول باید این مقام را حفظ بکنید امروز نورالدین امامی را در نظر نگیرید فردا زید و پس فردا عمرو را بدانید اینجا مقام مقدس و آمان تمام ملت ایران است (صحیح است) امروز من و یکم فردا کسی که شما دلتان میخواهد باید وکیل شود آنروز هم ممکن است من خدای نکرده بر علیه وکیل شما یک عملی بکنم بدانید شما افراد ملت ایرانید و اینجا پناهگاه ملت ایران است امروز بنده میایم و میروم ولی این مقام مقدس را باید تمام افراد ملت ایران اگر ایمان بمملکت و پرچم مقدس شیروخورشید دارند باید اول اینجا را نگاهدارند بایک فرد مملکت اداره نمی شود ملت باید همه دست بدست یکدیگر بدهند اینجا دستور کتاب آسمانی نوشته است (و غور همی الامر) باید در هر کار مشورت کرد یکی نظر موافق دارد یکی نظر مغالط دارد همه باید نظر خودشان را بگویند ، مغرور بکنند ، حلاهی بکنند شما را از گرداب بلا خارج بکنند (صحیح است) تظاهر بر من تظاهر بر علیه برادر من یازید و عمرو صلاح مملکت نیست بدانید امروز گفتیم اگر خدای نکرده عمل نکند فردا نتیجه بر عکس خواهید گرفت (صحیح است)

نایب رئیس - آقای حائری زاده بفرمائید .

حائری زاده - جلسه سابق در ضمن بیانات بنده يك اشتباهات مختصری دارد که تصور میکنم باذوق سلیم ممکن است اصلاحش کرد ، در مطبعه یا تندیس اشتباه شده است و یک اوراقی بود منجمله یک طومار مفصلی است مال اهالی قم که باید تقدیم مقام ریاست شود اظهار تنفر نسبت برای دیوان دادگستری لاهه شده است که تقدیم آقای کشاورز صدر کردم که ایشان عرض مجلس برسانند و در این قسمت آقایان را متوجه میسازند و صحبتهایی هم این جا از طرف آقایان می شود که بعنوان اصلاح صورت مجلس وصله می شود بنده ۵ دوره در مجلس بوده ام همیشه هم در اقلیت بوده ام همیشه هم مورد احترام بوده ام هیچ جا هم چاقو کش نبوده ام باید افعال خودمان را اصلاح بکنیم (شوشرقی - چه اصلاحی کردند غیر از تحریک مگر چیز دیگری بوده)

نایب رئیس - آقای حائری زاده بفرمائید .

حائری زاده - جلسه سابق در ضمن بیانات بنده يك اشتباهات مختصری دارد که تصور میکنم باذوق سلیم ممکن است اصلاحش کرد ، در مطبعه یا تندیس اشتباه شده است و یک اوراقی بود منجمله یک طومار مفصلی است مال اهالی قم که باید تقدیم مقام ریاست شود اظهار تنفر نسبت برای دیوان دادگستری لاهه شده است که تقدیم آقای کشاورز صدر کردم که ایشان عرض مجلس برسانند و در این قسمت آقایان را متوجه میسازند و صحبتهایی هم این جا از طرف آقایان می شود که بعنوان اصلاح صورت مجلس وصله می شود بنده ۵ دوره در مجلس بوده ام همیشه هم در اقلیت بوده ام همیشه هم مورد احترام بوده ام هیچ جا هم چاقو کش نبوده ام باید افعال خودمان را اصلاح بکنیم (شوشرقی - چه اصلاحی کردند غیر از تحریک مگر چیز دیگری بوده)

نایب رئیس - آقای حائری زاده بفرمائید .

دستور بفرمائید که فوراً عمل بشود که رفع این بیکاری لااقل بشود برای اینکه هیچ راهی ندارد و همینطور بیانک کشاورزی دستور بفرمائید که وامهای طویل المدهای بیزمانی که پولدارانند بدهند بنده نمیگویم این ۱۰-۱۲ میلیون را امروز مرحمت بفرمائید این را بتدریج در ظرف چند ماه هم بدهید هم راهسازی خواهد شد و مردم هم بیکار نخواهند ماند یک عرض کوچکی راجع بوزارت بهداشتی دارم و آن راجع به آسایشگاه شاه آباد است ، خوشبختانه رئیس آسایشگاه شاه آباد کمال مراقبت را داشته و هیچ خبط و خطائی هم از او سر نزده است اگر شما هشت سال قبل آنجا را می دیدید آنجا جای بود بدون تشکیلات سیصد تخت خواب بیشتر نداشت ولی امروز هزار تخت خواب دارد با کمال نظم و ترتیب و من آنجا اطلاع دارم آنجا تحریکاتی وجود دارد که باید دستور بفرمائید رسیدگی بشود یک کسی که از همه چیز و از مطبش صرف نظر کرده است و در این مدت سعی کرده است که یک جای آبرومندی باشد بفرمائید اینکه او را نخواهد باشد مریضخانه چرا باید از بین برود ؟ بهر صورت بنده استدعا می کنم رسیدگی بفرمائید بنده عرض زیادی ندارم فقط یک نکته ای میخواهم عرض کنم و آن این است که حالا که قرار شده مجلس آمان و پناهنگاه همه مردم باشد بعضی که بعنوان تخصص می آیند اینجا چرا بیکارشان رسیدگی نمیشود یک کسی بنام صفار مدنی است متخصص است ابتدا بکار او توجهی نشده از مقام ریاست معظم تمتی میکنند که دستور بفرمائید بوضع ایشان رسیدگی بشود مطلب دیگر اینکه در مازندران از یک محلی که مربوط بقند و شکر است تصمیم گرفته شده یک مبلغ خیلی ناچیزی گرفته بشود برای تهیه بیمه استان مسلولین این پول حاضر است تمتی جناب آقای وزیر کشور باید اجازه بفرمائید یک چیزی هم نوشته شده حضورشان تقدیم کنم این را استدعا میکنم دستور بفرمائید زودتر انجام بشود .

نایب رئیس - آقای اردلان بفرمائید .

اردلان - دیروز در مجلس سنایکی از ستانورهای محترم جناب آقای - وش اشاره بگزارشی که بنده دو پنجشنبه گذشته راجع بمأموریت خوزستان عرض مجلس شورای ملی رساندم اشاره فرمودند و ضمن بیانات خودشان در مجلس سنا فرموده بودند که مطلب برای ایشان روشن نبود و اینطور نتیجه گرفته بودند در ضمن بیانات خودشان که هر ایشی که بنده اینجا کرده بودم ما نمایندگان هیئت اعزامی یک مطالبی را بهر ما راهسازی راه هراز معین شده اینها را

نایب رئیس - آقای اردلان بفرمائید .

اردلان - دیروز در مجلس سنایکی از ستانورهای محترم جناب آقای - وش اشاره بگزارشی که بنده دو پنجشنبه گذشته راجع بمأموریت خوزستان عرض مجلس شورای ملی رساندم اشاره فرمودند و ضمن بیانات خودشان در مجلس سنا فرموده بودند که مطلب برای ایشان روشن نبود و اینطور نتیجه گرفته بودند در ضمن بیانات خودشان که هر ایشی که بنده اینجا کرده بودم ما نمایندگان هیئت اعزامی یک مطالبی را بهر ما راهسازی راه هراز معین شده اینها را

نایب رئیس - آقای اردلان بفرمائید .

آنچه بر ملا بوده اینجا عرض کرده ام آنچه معرمانه و مصلی بوده اینطور استنباط میشد از بیانات ایشان که مانگفته ایم و از مجلس سنا تقاضا کرده بودند که آن مطالب هم گفته شود و مجلس سنا موافقت کرده بود که روز شنبه پس فردا جلسه خصوصی مجلس سنا تشکیل شود تصویب شده بود که مطالب خصوصی و معرمانه اینکه راجع باین مأموریت بوده است بمرض آقایان سناتور ها برسد من بطور وضوح همکاران محترم خود نمایندگان مجلس شورای ملی در اینجا عرض میکنم که در این مأموریت خوزستان آنچه بنده بعنوان گزارش بمرض رساندم عین واقع قضیه بود و بهیچوجه مطلب معرمانه نبود که بمرض رسانده باشم این قضیه را لازم دانسته بمرض آقایان برسانم که این از نظر آقایان یک شک و شبه ای بوجود نیاورد که ما رقیب بغرورستان یک مأموریت یک کسی که از همه چیز و از مطبش صرف نظر کرده است و در این مدت سعی کرده است که یک جای آبرومندی باشد بفرمائید اینکه او را نخواهد باشد مریضخانه چرا باید از بین برود ؟ بهر صورت بنده استدعا می کنم رسیدگی بفرمائید بنده عرض زیادی ندارم فقط یک نکته ای میخواهم عرض کنم و آن این است که حالا که قرار شده مجلس آمان و پناهنگاه همه مردم باشد بعضی که بعنوان تخصص می آیند اینجا چرا بیکارشان رسیدگی نمیشود یک کسی بنام صفار مدنی است متخصص است ابتدا بکار او توجهی نشده از مقام ریاست معظم تمتی میکنند که دستور بفرمائید بوضع ایشان رسیدگی بشود مطلب دیگر اینکه در مازندران از یک محلی که مربوط بقند و شکر است تصمیم گرفته شده یک مبلغ خیلی ناچیزی گرفته بشود برای تهیه بیمه استان مسلولین این پول حاضر است تمتی جناب آقای وزیر کشور باید اجازه بفرمائید یک چیزی هم نوشته شده حضورشان تقدیم کنم این را استدعا میکنم دستور بفرمائید زودتر انجام بشود .

نایب رئیس - آقای اردلان بفرمائید .

اردلان - دیروز در مجلس سنایکی از ستانورهای محترم جناب آقای - وش اشاره بگزارشی که بنده دو پنجشنبه گذشته راجع بمأموریت خوزستان عرض مجلس شورای ملی رساندم اشاره فرمودند و ضمن بیانات خودشان در مجلس سنا فرموده بودند که مطلب برای ایشان روشن نبود و اینطور نتیجه گرفته بودند در ضمن بیانات خودشان که هر ایشی که بنده اینجا کرده بودم ما نمایندگان هیئت اعزامی یک مطالبی را بهر ما راهسازی راه هراز معین شده اینها را

نایب رئیس - آقای اردلان بفرمائید .

اردلان - دیروز در مجلس سنایکی از ستانورهای محترم جناب آقای - وش اشاره بگزارشی که بنده دو پنجشنبه گذشته راجع بمأموریت خوزستان عرض مجلس شورای ملی رساندم اشاره فرمودند و ضمن بیانات خودشان در مجلس سنا فرموده بودند که مطلب برای ایشان روشن نبود و اینطور نتیجه گرفته بودند در ضمن بیانات خودشان که هر ایشی که بنده اینجا کرده بودم ما نمایندگان هیئت اعزامی یک مطالبی را بهر ما راهسازی راه هراز معین شده اینها را

نایب رئیس - آقای اردلان بفرمائید .

حیات بکنند چرا ؟ برای اینکه دولت انگلستان در این جنگ اخیر منته جنگیش روزی ۱۶ میلیون لیره بود بنابراین بعقیده بنده که باین قانون رأی دادم این ماده حیاتی که نفع باشد اگر ما بدولت انگلستان بروشیم و تأمین بدیم که صنایع او از کار نیفتد و بمره او از این چشمه فیض بهره مند شود هیچوقت او نماینده مغالفتی کند برای چند میلیون لیره که برای او ناچیز است ولی برای ما بسیار ذقیبت است که این مملکت را از این وضع فلاکت بار خلاص کنیم این بود که روی ایمان و عقیده به این قانون رأی دادم وقتیکه بغرورستان رفتیم این ایمان و عقیده ما زیاد تر شد برای اینکه بچشم خودم دیدم که بفرموده سدی علیه الرحمه که (بر لب آب حیات تشنگیم کشت) اشخاصی که با بازوهای توانای آنها این ماشین عظیم صنعتی فقط می گردید با چه وضع رقت باری زندگی میکنند در یک چادرهای که مستقیماً آفتاب به آنها میتابد و درجه حرارت آن از ۴۹ درجه سانتیگراد کمتر نیست زیر یک حلیه های نازکی که تا دو بعد از نصف شب از زور داغی دست نمیشود به آنها زود اقامت اینها ببینند که اینطور سرمایه آنها طلالی سیاه آنها جاری باشد و اینها مخارج روزانه محترم بشرد که آنچه را اینجا بنده عرض کردم قضایائی بود که واقع شده بود چه در داخل اطان و چه در خارج هیچ مطلب معرمانه ای که بمرض مجلس شورای ملی نرسد و این شایسته بکسفر نماینده نیست که مورد اعتماد مجلس واقع شده و یک مأموریتی برود و بعد بیدایک مطالبی را معرمانه تلقی کند و اظهار نکند که اگر مطالبی بود که بنده صلاح نمی دیدم در مجلس شورای ملی بمرض آقایان محترم برسانم در جلسه علنی تقاضا می کردم که جلسه خصوصی تشکیل بشود ولی چنین چیزی نبود در گزارش خودم هم عرض کردم آن روزی که ما رقیب باآدان آمدند بما گفتند که تلفتهای اینجا تحت کنترل است مطالبی را که می گوئید با تهران صحبت میکنند همه را می شنوند و یاد داشت می کنند بنده گفتم که ما هیچگونه مطلب معرمانه ای نداریم بنده گفتم که ملت ایران می خواهد یک نقی دادر بفرود و از موافقت آن این مملکت خراب را آباد کند بهیچوجه مطلب معرمانه ای نیست و این راهم می خواهیم تمام دنیا بدانند امروز هم عقیده ام همین است روزی هم که باین قانون و ماده اجرائی آن رأی دادم بنده فکر میکردم که دولت انگلستان که چند میلیارد لیره بودجه آن است هرگز برای مقدار کمی لیره که صد اکثر آن از صد میلیون لیره تجاوز نمیکند نباید از یک شرمگنی

نایب رئیس - آقای اردلان بفرمائید .

اردلان - دیروز در مجلس سنایکی از ستانورهای محترم جناب آقای - وش اشاره بگزارشی که بنده دو پنجشنبه گذشته راجع بمأموریت خوزستان عرض مجلس شورای ملی رساندم اشاره فرمودند و ضمن بیانات خودشان در مجلس سنا فرموده بودند که مطلب برای ایشان روشن نبود و اینطور نتیجه گرفته بودند در ضمن بیانات خودشان که هر ایشی که بنده اینجا کرده بودم ما نمایندگان هیئت اعزامی یک مطالبی را بهر ما راهسازی راه هراز معین شده اینها را

نایب رئیس - آقای اردلان بفرمائید .

اردلان - دیروز در مجلس سنایکی از ستانورهای محترم جناب آقای - وش اشاره بگزارشی که بنده دو پنجشنبه گذشته راجع بمأموریت خوزستان عرض مجلس شورای ملی رساندم اشاره فرمودند و ضمن بیانات خودشان در مجلس سنا فرموده بودند که مطلب برای ایشان روشن نبود و اینطور نتیجه گرفته بودند در ضمن بیانات خودشان که هر ایشی که بنده اینجا کرده بودم ما نمایندگان هیئت اعزامی یک مطالبی را بهر ما راهسازی راه هراز معین شده اینها را

نایب رئیس - آقای اردلان بفرمائید .

دقتی در گزارشی که بمجلس سنا خواهد داد همین حقایق را تکرار خواهند کرد و اما بنده باید عقیده خودم را عرض کنم برای اینکه در باره مردم خوزستان دیدم و مطالعه کردم وضعیت حاضر را و حالا میگویم عقیده راسخ بنده این است که اگر ملت ایران مقاومت بکند در این قسمت مسلماً موفق و پیروز شود هیچوقت او نماینده مغالفتی کند برای چند میلیون لیره که برای او ناچیز است ولی برای ما بسیار ذقیبت است که این مملکت را از این وضع فلاکت بار خلاص کنیم این بود که روی ایمان و عقیده به این قانون رأی دادم وقتیکه بغرورستان رفتیم این ایمان و عقیده ما زیاد تر شد برای اینکه بچشم خودم دیدم که بفرموده سدی علیه الرحمه که (بر لب آب حیات تشنگیم کشت) اشخاصی که با بازوهای توانای آنها این ماشین عظیم صنعتی فقط می گردید با چه وضع رقت باری زندگی میکنند در یک چادرهای که مستقیماً آفتاب به آنها میتابد و درجه حرارت آن از ۴۹ درجه سانتیگراد کمتر نیست زیر یک حلیه های نازکی که تا دو بعد از نصف شب از زور داغی دست نمیشود به آنها زود اقامت اینها ببینند که اینطور سرمایه آنها طلالی سیاه آنها جاری باشد و اینها مخارج روزانه محترم بشرد که آنچه را اینجا بنده عرض کردم قضایائی بود که واقع شده بود چه در داخل اطان و چه در خارج هیچ مطلب معرمانه ای که بمرض مجلس شورای ملی نرسد و این شایسته بکسفر نماینده نیست که مورد اعتماد مجلس واقع شده و یک مأموریتی برود و بعد بیدایک مطالبی را معرمانه تلقی کند و اظهار نکند که اگر مطالبی بود که بنده صلاح نمی دیدم در مجلس شورای ملی بمرض آقایان محترم برسانم در جلسه علنی تقاضا می کردم که جلسه خصوصی تشکیل بشود ولی چنین چیزی نبود در گزارش خودم هم عرض کردم آن روزی که ما رقیب باآدان آمدند بما گفتند که تلفتهای اینجا تحت کنترل است مطالبی را که می گوئید با تهران صحبت میکنند همه را می شنوند و یاد داشت می کنند بنده گفتم که ما هیچگونه مطلب معرمانه ای نداریم بنده گفتم که ملت ایران می خواهد یک نقی دادر بفرود و از موافقت آن این مملکت خراب را آباد کند بهیچوجه مطلب معرمانه ای نیست و این راهم می خواهیم تمام دنیا بدانند امروز هم عقیده ام همین است روزی هم که باین قانون و ماده اجرائی آن رأی دادم بنده فکر میکردم که دولت انگلستان که چند میلیارد لیره بودجه آن است هرگز برای مقدار کمی لیره که صد اکثر آن از صد میلیون لیره تجاوز نمیکند نباید از یک شرمگنی

نایب رئیس - آقای اردلان بفرمائید .

اردلان - دیروز در مجلس سنایکی از ستانورهای محترم جناب آقای - وش اشاره بگزارشی که بنده دو پنجشنبه گذشته راجع بمأموریت خوزستان عرض مجلس شورای ملی رساندم اشاره فرمودند و ضمن بیانات خودشان در مجلس سنا فرموده بودند که مطلب برای ایشان روشن نبود و اینطور نتیجه گرفته بودند در ضمن بیانات خودشان که هر ایشی که بنده اینجا کرده بودم ما نمایندگان هیئت اعزامی یک مطالبی را بهر ما راهسازی راه هراز معین شده اینها را

نایب رئیس - آقای اردلان بفرمائید .

اردلان - دیروز در مجلس سنایکی از ستانورهای محترم جناب آقای - وش اشاره بگزارشی که بنده دو پنجشنبه گذشته راجع بمأموریت خوزستان عرض مجلس شورای ملی رساندم اشاره فرمودند و ضمن بیانات خودشان در مجلس سنا فرموده بودند که مطلب برای ایشان روشن نبود و اینطور نتیجه گرفته بودند در ضمن بیانات خودشان که هر ایشی که بنده اینجا کرده بودم ما نمایندگان هیئت اعزامی یک مطالبی را بهر ما راهسازی راه هراز معین شده اینها را

نایب رئیس - آقای اردلان بفرمائید .

در امر اجرای قانون خلع بد و ملی شدن نفت و ابراز انزجار از بیاد گیری دیوان لاهه (امامی - دیوان بلخ بفرمائید) رسیده است و حتی بسیاری از اشخاص تلگراف کرده اند و از نمایندگان مصر و لهستان که مردانه و از روی حق و عدالت اظهار نظر کرده اند تشکر و امتنان نموده اند (صحیح است) بنده در نظمی که در رأی ذیقبتی که این دو نفر نوشته بودند دیدم اصافاً و حقاً وظیفه قضاوت و دادگستری را ادا کرده اند هم از لحاظ عدم صلاحیت دیوان لاهه ، دیوان بلخ بفرمائید آقای و تمام مردم وهم از حمایت و ایرادات دیگر مطاب را آنطور که باید و شاید گفته اند ولی متأسفانه مثل اینکه این دیوانها و این دستگامها برای تشییع حقوق ملت های ضعیف بخلاف آنچه که بزبان می آورند درست شده این است که بنده تردید ندارم که تمام نمایندگان مجلس شورای ملی و تمام افراد ملت ایران از زن و مرد و کوچک و بزرگ و ضعیف و قوی و ملل متنوعه و ایرانیها و مسلمانها در ایران و در ملت های همجوار ما ملت های مسلمان تمام علاقمند ببیشرفت و تشییع حق حاکمیت ایرانند چرا ؟ برای اینکه اگر این امر انجام نشود بقیه دولت های خاور میانه دچار بدبختی و استعمار و بیچارگی می شوند آقای اردلان بطور صریح فرمودند ما هیچ چیز جز حق خودمان نمی خواهیم و حق خودمان را می خواهیم برای اینکه اگر دولتی حیات دارد باید مستقل باشند یک وقتی می شنیدیم که می گفتند یا مرگ یا استقلال این را درست معنایش را درک نمی کردم و نمی دانستم معنایش چیست حالا والله نه بنده بلکه عموم آقایان می دانند که ما با استقلال همین است که ما الان داریم ما اگر در اتومبیل کادیلاک بنشینیم و دولتهای دمکراسی جهان ما را در کاخ تزیه کرده اند مبنی بر انزجار و تفرقز آیداد - گری دیوان بی دادگری لاهه (صحیح است) (عده ای از نمایندگان - تمام مردم از آن متفرند) یکی یکی از هر جا که آمد میخوانیم و شرحی بجناب آقای حائری زاده نوشته اند که اینجا نمایندگان می گویند از طرف اهالی شهرستان قم عین اعتراضی که اهالی نسبت برای داوری دیوان لاهه نموده اند تقدیم داشته تقاضای اهالی این است که در مجلس شورای ملی قرائت وبه آقای نخست وزیر تسلیم تا بسم جهانیان برسد بنده تقاضا میکنم که اینها راجع کنند و از جناب آقای نخست وزیر استدعا دارم که این را امر بفرمائید در پرونده مربوطه بجناب آقای سرور سناتور محترم عرض می کنم که ما مطلب معرمانه ای نداریم که در پس پرده باشد حالا آقایان محترم

نایب رئیس - آقای اردلان بفرمائید .

اردلان - دیروز در مجلس سنایکی از ستانورهای محترم جناب آقای - وش اشاره بگزارشی که بنده دو پنجشنبه گذشته راجع بمأموریت خوزستان عرض مجلس شورای ملی رساندم اشاره فرمودند و ضمن بیانات خودشان در مجلس سنا فرموده بودند که مطلب برای ایشان روشن نبود و اینطور نتیجه گرفته بودند در ضمن بیانات خودشان که هر ایشی که بنده اینجا کرده بودم ما نمایندگان هیئت اعزامی یک مطالبی را بهر ما راهسازی راه هراز معین شده اینها را

نایب رئیس - آقای اردلان بفرمائید .

اردلان - دیروز در مجلس سنایکی از ستانورهای محترم جناب آقای - وش اشاره بگزارشی که بنده دو پنجشنبه گذشته راجع بمأموریت خوزستان عرض مجلس شورای ملی رساندم اشاره فرمودند و ضمن بیانات خودشان در مجلس سنا فرموده بودند که مطلب برای ایشان روشن نبود و اینطور نتیجه گرفته بودند در ضمن بیانات خودشان که هر ایشی که بنده اینجا کرده بودم ما نمایندگان هیئت اعزامی یک مطالبی را بهر ما راهسازی راه هراز معین شده اینها را

نایب رئیس - آقای اردلان بفرمائید .

باید از جمیع نمایندگان که رأی دادند بقدردانی این عملشان اگر هیچ خدمت دیگری نکرده باشند باید ه دوره آنها را انتخاب بکنند هیچ فرقی ندارند (خنده شدید نمایندگان) این نکته را هم عرض کنم استدعا می کنم عنایت بفرمائید در روزنامه ای خواندم نوشته بود که مورسون احتمال دارد بایران برود و اگر مورسین بایران برود و بتواند دوستانه با دولت کتر مصدق مسئله نفت را حل کند بطور یقین و قطع در انتخابات آینده انگلستان حزب کارگر اکثریت قریب باقی را می برد آقایان ما بودیم در این مملکت که یک کاردار سفارت یک عوض شرکت منته سابق نفت می آمد با آزار می داد و اذیت میکرد نخست وزیر ما وقت ملاقات میخواست و دیداد چهارشنبه حالا انگلستان میخواهد که امیدواری حاصل کند برای اینکه کتر مصدق نخست وزیر اجازه ملاقات بسفر بکیر انگلستان بدهد و البته ما باید سازمان به آستان بسایم و البته ملت ایران شان و مقام واقعی خودش را دارد من مخلص آقای شوشرقی هستم آقای شوشرقی هم طرفدار آقای دکتر مصدق هستند (یکی از نمایندگان - آقای شوشرقی هم مخلص شما هستند) چون جناب آقای نخست وزیر لابد فرمایشی دارند بنده بقیه مطالب را خلاصه عرض می کنم و استدعا می کنم که دولت عنایت و توجه کند یادداشت کنند یکی اینکه یک توجهی بجنوب شهر همان جنوب شهر که بزرگترین دلیل جناب عالی شد برای تشییع حقوق ملت ایران راجع بوضع جنوب شهر و بهداشت آنجا ، فرهنگ آنجا یک عنایت و توجهی بشود یکی هم راجع بخانه های کارگران که بانک رهنی ساخته و هیچ بنچینن برابر قیمت به آنها داده و اسباب آزار و زحمت آنها را فراهم کرده اند توقع این است که جناب آقای نخست وزیر امر بفرمائید بوزارت دارائی که جناب وزیر دارائی یک کمسیون بکنند و نمایندگان آنها را بخواهند و رسیدگی کنند که خانه های که ده هزار تومان قیمتش نبود بیست هزار تومان درست کردند و فوق العاده واضافه کاری مامورین بانک رهنی را روش کشیدند (شوشرقی - ده هزار تومان را ۴۰ هزار تومان حساب کرده اند) دادند بآنها این را توجه بفرمائید که درست بشود یکی هم زمین های وزارت جنگ است که تیمار معاون وزارت جنگ باید توجه بفرمائید اراضی پشت باقشاه و آن اراضی در اقلیت مقادری را بستمین دولت فروخته از قرار متری هشتاد تومان کارهناس وزارت جنگ و وزارت دارائی قسمت کرد و بطور آنها کرد در صورتی که خدا شاهد است بهترین نقطه آنها

نایب رئیس - آقای اردلان بفرمائید .

اردلان - دیروز در مجلس سنایکی از ستانورهای محترم جناب آقای - وش اشاره بگزارشی که بنده دو پنجشنبه گذشته راجع بمأموریت خوزستان عرض مجلس شورای ملی رساندم اشاره فرمودند و ضمن بیانات خودشان در مجلس سنا فرموده بودند که مطلب برای ایشان روشن نبود و اینطور نتیجه گرفته بودند در ضمن بیانات خودشان که هر ایشی که بنده اینجا کرده بودم ما نمایندگان هیئت اعزامی یک مطالبی را بهر ما راهسازی راه هراز معین شده اینها را

نایب رئیس - آقای اردلان بفرمائید .

اردلان - دیروز در مجلس سنایکی از ستانورهای محترم جناب آقای - وش اشاره بگزارشی که بنده دو پنجشنبه گذشته راجع بمأموریت خوزستان عرض مجلس شورای ملی رساندم اشاره فرمودند و ضمن بیانات خودشان در مجلس سنا فرموده بودند که مطلب برای ایشان روشن نبود و اینطور نتیجه گرفته بودند در ضمن بیانات خودشان که هر ایشی که بنده اینجا کرده بودم ما نمایندگان هیئت اعزامی یک مطالبی را بهر ما راهسازی راه هراز معین شده اینها را

نایب رئیس - آقای اردلان بفرمائید .

داشت و باین ترتیب عقیده و ایمان ملل کوچک و بزرگ با این دستگاره داوری که باید بقوی و ضعیف بیک چشم نگاه کند سست و متزلزل نمود و در مجامع بین المللی که برای حفظ صلح و احقاق حق بوجود آمده اند نباید روش کار بکفایتی باشد که این مجامع در نظر ملل کوچک فقط وسیله ای برای حفظ منافع ملل بزرگ جلوه کنند اگر ایمان ملل کوچک از این قبیل مجامع سلب شود تنها خدای داند چه نتیجه و خشمی برای صلح جهان خواهد داشت ما بر طبق اصل حاکمیت ملی گفته بودیم که فلان بازرگان چون مانع استقلال سیاسی و اقتصادی ماست بساط خود را بر چیند و کشور ما را ترک کند اگر در نتیجه این این تصمیم خسارتی هم باو وارد شود تمهید می کنیم که از روی انصاف رسیدگی نماییم و بپردازیم و این از حقوق اولیه هر ملتی است که در حقوق بین المللی و در منشور ملل متحد پیش بینی شده است پس اگر بدهیده حقیقت بین بنگریم عدم قبول قضاوت اجباری دادگاه لاهه بیشتر نشانه علاقمندی ما با سازمان های بین المللی است که بعضی دول بزرگ عمدا میکوشند تا آنها را در انتظار جهانیان بی ارزش و آلت بلا اراده ای برای اجرای مقاصد خود نشان دهند (صحیح است)

دردس ندم اینجناب تصمیم را سخ دادم که به پشتیبانی ملت ایران و اهلبحضرت هایون شاهنشاهی و با تقویت مجلسین بر طبق موازین قانونی بدون اندک انحرافی بوظیفه خود با نهایت ثبات و استقامت عمل کنم تا در این راه دشوار از برکت افکار عمومی مستفیذ و بهره مند هستم از هیچ مشکلی نمی هراسم هیچگونه نگرانی ندارم حتی اگر سیاست دولت انگلستان و همال شرکت سابق نفت بوسائل مختلف داخلی و خارجی چنانکه اکنون پیدا است و همه شب می شنوید می خوانید برای سقوط دولت اینجناب قوای خود را تجهیز نمایند ذره ای در مبارزه خویش سست نخواهم شد زیرا یقین دارم که این مبارزه قلابجائی رسیده است که در هر حال و بهر صورت باید طریق طبیعی خود را طی کند و نتیجه برسد اکنون آفتاب هر من بلب بام رسیده و دیر یا زود باید بره ای بروم که همه ناگزیر خواهند رفت ولی چه زنده باشم و چه نباشم امیدوارم و بلکه یقین دارم که این آتش خاموش نخواهد شد و مردان بیدار کشور این مبارزه ملی را آتقدیر دنبال میکنند تا به نتیجه برسد اگر قرار باشد در خانه خود آزادی عمل نداشته باشیم و بیگانگان بر ما مسلط باشند و رسته ای گردن ما بگذارد و در برابر سوسی که میخواهند بکشند مرگ بر چنین زندگی ترجیح دارد

و مسلم است که ملت ایران با آن سوابق درخشان تاریخی و خدماتی که برهنک و تمدن جهان کرده است هرگز زیر بار این ننگ نمیرود (صحیح است) امروز مبارزه بزرگی را ملت ما شروع کرده است که هیچکس از ایهت آن غافل نیست البته در اینگونه جنبش های اجتماعی باید در مقابل هر گونه محرومیت ایستادگی و در برابر آن آماده بود هیچ مبارزه ای هر قدر کوچک و ناچیز باشد باسانی به نتیجه نمیرسد تاریخ نبردم گنج میسر نمیشود در این راه سعی ناکرده بجائی نتوان رسید .

(صحیح است ، صحیح است) .

در اینکه مملکت ما در این زمان مانند مریضی است که محتاج به معالجات میباشد حرفی نیست گرچه اینجناب طیب نیست ولی به مثل معروف که رنج کشیده طیب است و صالحا است که تحمل رنجوری را میکند تا این درجه در یافته ام که معالجات بر دو گونه است معالجات برای قلع ماده مرض است و معالجاتی که برای رفع عوارض بکار میرود .

نسبت به قلع ماده امراض عکسوار خودمان در برنامه تقدیم دومطلب اصلی را که بمنزله معالجات قطعی تلقی میشد گنجانیدم یکی از آنها موضوع اجرای قانون ملی شدن صنعت نفت و خلق پدر شرکت سابق نفت بود که فساد آن در مزاج مملکت متفق علیه عامه است در اجرای این مقصود تا امروز کمال جدیت و فعالیت از طرف مامورین دولت و آقایان اعضای کمیسیون مختلط بکار گرفته و بطوریکه مشهود است در هیچ مرحله از مراحل عمل نه قصوری شده و نه اشتباهی روی داده است علاوه بر رضایت از نتایج عمل خود امیدواری کامل داریم که بدین سیاق بیالاترین موفقیتها می آرزومند هستیم نائل گردیم

معالجه اساسی دوم بنظر اینجناب اصلاح قانون انتخابات میباشد که لایحه آن مطابق مقتضیات تنظیم و تقدیم شده و تصویب آن مورد انتظار عموم میباشد البته نمایندگان محترم سابق و تجاری که دارنده در این باب شور خواهند فرمود و حافظ حقوق ملت و صاحب حقیقی مشروطیت نمایندگان مجلسین هستند و ناچار دولتهای آینده قانون جدید انتخابات را بر تریبی که موجب اطمینان شود عملی خواهند نمود و نمایندگان با مسئولیت خود همیشه در نگاهداری اساس مشروطیت و حقوق ملت ایران کمال جدیت را خواهند داشت .

در اینجا لازم است عرض کنم که این دولت به چوچه خود را حاضر برای اقدام در انتخابات این مملکت نمی بیند بقای این دولت یعنی دوام این دولت تا زمانی

که کار نفت خاتمه نیافته خواهد بود من با هر حال ناتوانی به چوچه من الوجوه از کار کناره جوئی نمی کنم مگر این که مجلسین بمن رأی ندهند آنوقت البته مجبور بکناره گیری هستم ولی تا زمانی که کار نفت اگر خدای ناخواسته خدای ناخواسته طوری شده که روز شروع انتخابات گذشت البته با این سیاستی که دولت در نظر دارد که مملکت متشنج نشود صلاح مملکت در این است که دولت لایحه ای به مجلس بیارود و انتخابات را بتأخیر بیاورد تا کار نفت خاتمه پیدا کند تاخیر انتخابات هم مخالف یکی از اصول قانون اساسی نیست مگر مجلس شورای ملی نتواند بان رأی بدهد البته دولت با آنجا کشید که خاتمه پیدا نکرد نخواسته با آنجا کشید که خاتمه پیدا نکرد خواهد آورد البته اگر آقایان محترم فرمودند انتخابات دیرتر انجام میشود... (شرشرش) - اگر چرا می فرمایند ؟ او فرضیه چرا؟ باید اطمینان داشته باشید (صحیح است) مسائل بین المللی را نمی توانیم پیش بینی کنیم

و اما معالجاتی که برای رفع عوارض و تسکین حال مریض بکار می رود و نیز از اموری است که با انتظار قلع ماده مرض از آن ممکن نمی باشد و سیاست محتما در موقع خود بدان عمل نمود چنانکه می دانید حرف من در این باب یکی از طرفی که برای برانو در آوردن دولت قلمی و ممانعت از قلع ماده امراض مملکت انتخاب کرده ایجاد مشکلات مالی برای خزانه دولت و اقتصاد کشور است .

مشکلات قلمی از ۳ طریق پیدا شده است یکی از آنها مشکلات ارزی است که بمناسبت عدم دریافت لیره های شرکت سابق نفت بوجود آمده و بانک ملی نیز در اینخصوص طی نامه بانجناب یادآوری نموده است که اقداماتی که تاکنون از طرف بانک بعمل آمده برای رفع این بحران احتمالی کافی نمی باشد و دولت را متوجه نموده است که نسبت ببحران معاملات خارجی و مخصوصاً واردات ضروری هر قدر زودتر دست بکار اقدامات مؤثرتری بشود علیهذا با مشورت متخصصین فن لایحه ای تدار کرده است که بموجب آن می توان از ارزهای موجود در حساب پشتوانه اسکناس موقتاً و بتدریج مبلغی لیره دریافت و بوسیله آن قسمت مهمی از واردات ضروری کشور را تأمین نمود و اتفاقاً انتقال لیره های تضمینی از خارج بایران از جهات عیدیه نیز قرین مصلحت می باشد مشکلات دیگر مربوط بانجام قانون ملی شدن صنعت نفت و نگاهداری این دستگاره عظیم است که تا بحیران اقتادان معاملات با مشتریان سابق ناچار

باید تحمل مغایری را نمود بدیهی است در این صراطی که برای رسیدن با مال ملی خود انتخاب کرده ایم تا گریز از فداکاری های بسیار خواهیم بود و یکی از وظایف مهمی که تمام افراد مملکت همهدار آن هستند کمکهای مالی بخرانه دولت میباشد و خوشبختانه ملت ایران با احساسات وطن خواهانه در این ایام اخیر مدلل داشته است که هنگام عسرت تا آنجا که مقدور شد باشد از هر گونه مساعدت پادولتی کمورد اعتماد اوست در بیخ نخواهد داشت چنانکه از شروع بعملیات خلق به جمع کثیری بوسائل گوناگون قسمتی از دارائی و مایملک خود را با کمال شوق و رغبت باختیار دولت می گذاشتند و اینجناب با عرض تشکر تقاضا نمودم که همانا تأمل نمایند تا در موقع لزوم بترتیبی که مناسب باشد از این مساعدتهای فردی و جمعی استفاده کنیم

نظر باینکه تا موقع بحیران اقتادان معاملات نفت با مشتریان خارجی معارض لازم را باید کاملاً تأمین نمود و عایدات قلمی برای انجام اینکار نیست با اعتقاد بمواطف و احساسات عمومی لایحه تدوین شده که بموجب آن مبلغ دو میلیارد ریال از داخله کشور استقراض شود این لایحه نیز تقدیم می گردد

در این ضمن بنظر رسید که برای رفع اشکالات حاصله از بیکاری و ایجاد وسائل توسعه امور تولیدی باید اقدامات سریع تری بعمل آید لایحه در دنبال مذاکرات بابانک صادرات و واردات آمریکا مجدداً صحبت شده است که اعتباری مبلغ ۲۰ میلیون دلار که دوره استهلاکش ۵ سال طول خواهد کشید برای خرید ماهین آلات کشاورزی و راه سازی گرفته و بخرید و حمل آن ماشین آلات زودتر اقدام خود را بوسیله فروش و توزیع آنها بین کشاورزان میزان تولید اقسام محصولات مخصوصاً چغندر و پنبه بالا رفته و از حجم واردات قند و شکر کاسته و بر میزان صادرات پنبه و سایر محصولات کشاورزی افزوده گردد

مایه بسی خرستنی است که این اعتبار بصارف غیر تولیدی مانند خرید اسلحه و امثال آن نخواهد رسید و مخصوص است باموری که منافع آن عمومی بوده و نتیجتاً مقدار تولید را بیزان منتصابی بالا میرد

و اگر چه تقاضای فوریت نسبت باین لواجیح تا حدی واجب نمیشود ولی برای این که آقایان نمایندگان فرصت کامل داشته باشند تا آنطوریکه باید و شاید در اطراف این موضوعات مطالعات نمایند بطور عمادی تقدیم گردید البته انتظار دارم که هر چه زودتر مورد تصویب قرار گیرد

که حصول مقصود و وصول مقصد

در صورتیکه دراز کاران ازاده ملت تزلزل پیدا نشود و سعی بیگانگان بجائی نرسد و یقین است که نخواهد شد و نخواهد رسید حتی وقتی مسلم خواهد بود بحریف میکوشد نادر میان این وحدت بی سابقه ملی خلی ایجاد کند همه باید دست بدهند هم بدیم و ننگداریم این بحریف حمله گر بقصد برسد اطمینان داشته باشید که نمای آزاد پشتبان ماست و نام ایران در این مبارزه قرین افتخار و سربلندی خواهد شد (نمایندگان - انشاء الله احسن است)

در خانه بنده می خواهم چند کلمه بمرض نمایندگان محترم برسانم و آن یک چیزی است که خود بنده در پنجاه سال قبل دیده ام آنهم از یک نفر آدمی که بکلی بیسواد و بی اطلاع از سیاست و امور دنیوی بود در نزد یک شهر قلم مرقی ، خانی آباد و یک ده دیگر ملک موروثی من بود و بایک ده مجاور که جی باشد یک اختلاف اراضی داشتیم در این ملک بنده دودسته رحبت داشتم که اینها با هم مغالط بودند هر وقت این دسته را مأمور میکردم برای یک کاری آندسته دیگر نمی رفت و هر وقت آندسته را مأمور می کردم آندسته نمی رفت معامله متقابل می کردند تا اینکه در آن زمین مورد اختلاف یک مذاکراتی شد این رهباها گفتند آن وقتی که ادبای میگفت دوده کار کنید ما از نظر رقابت با یکدیگر نمی رتیم ولی این یک مسئله ای بود مربوط بده خودمان اما حالا که اختلاف بر سر زمین دیگر است که مربوط باین ده نیست و مربوط بدیگری است مایه نان و مایه معاش و قوت ماست در اینکار متحد باشیم و با آقایان بایر بایر در جوابی آن رعایای دیگر مبارزه کنیم و بنده واقفاً می خواهم عرض کنم که وقتی یک رهبتی یک نفر آدمی که هیچ اطلاع از سیاست ندارد در موقعی که اختلافی بین ده او و مجاور واقع میشود یک چنین احساساتی ابراز می کند البته باید انتظار داشت که مجلس شورای ملی و جراید مملکت و افراد این مملکت موقعی که این دولت با یک دولت دیگر اختلاف دارد موقعی که عایدات این مملکت باید بهمه برسد و همه از آن ارتزاق بکنند کلمه اختلاف بزبان نیاورند و من نمی خواهم بگویم که در عصر این دولت در زمان این دولت کارهای غلط نمیشود اگر در نظر داشته باشید خود بنده در روز اول گفتم که من نظری غیر از کار نفت ندارم من بی دانم که این کار نفت سر آمد همه کار هاست اگر این کار تمام شد ملت ایران بهر چه می خواهد خواهد رسید ولی اگر این کار نشد برای ما هیچ اصلاحی ممکن نیست زیرا هر اصلاحی محتاج بیول است آقایان

را شهادت دارند که از وقتی که این دولت تشکیل شده غالب اوقات دولت صرف کارهایی میشود که در نتیجه بیکاری تعطیل شده مدتی برای کارخانجات اصفهان مدتی برای کارخانجات آذربایجان که اهالی آن شکایت میکردند و کارخانه ها بسته بود و دولت پول نداشت که کارخانه ها را براه بیندازد هر کاری شما بخواهید انجام بدهید هر اصلاحی که شما بخواهید بکنید محتاج بیول است اصلاح این نیست که یک وزیر برود در وزارت خانه یک عده ای را بوی و هوس خودش خارج بکند و بعد این اشخاص بروند در وزارت خانه دیگری مستخدم بشوند این اصلاح نیست اصلاح این است که شما یک پولی پیدا کنید یک اعتباری داشته باشید یک سرمایه ای داشته باشید در بودجه مملکت مغایری برای کارهای تولیدی پیش بینی کنید مردم را بکار تولیدی و ادار کنید حکه اینها واقفاً از روی نظر شخصی خودشان از روی اختیار از ادارات بروند و کار خارج بکنند امروز اگر مردم بدستگاه دولتی هجوم آورده اند از بیچارگی است باین مردم نمیتوان گفت از این ادارات خارج بشوید و اگر چنین حرفی زده بشود این مسئله خنجر هم چیز برای مادر داید این وجه را از این شرکت گرفت و صرف کارهای تولیدی کرد غیر از این سرور شرکت سابق در مسائل سیاسی هم دخالت عیدیه امروز جمع آوری شده و در دست است و اگر یک روزی دولت انگلیس رفت بیجمع ملل متفق شکایت کرد آن اسناد ثابت خواهد کرد که این شرکت در این مملکت چه کارهای ناروایی کرده و چقدر خلاف استقلال مملکت مداخله کرده و چقدر موجب فقر و بدبختی شده است پس این اسناد برای بیکار بردن علیه هموطنان تهیه نشده این اسناد برای این تهیه شده است اگر روزی شرکت یا دولت انگلیس خواست از این ملت فقیر و بیچاره شکایت کند آن اسناد گواه باشد که این ملت بی چاره و زیون همه چیزش را برای این دخالتهای شرکت از دست داده است این اسناد برای این است میخواستم عرض بکنم و بعد البته نظر آقایان باید تأمین باشد (امامی اهری - برای اطلاع ملت هم باید منتشر بشود) عرض کنم بنده نمی خواهم عرض کنم که ادارات دولتی نباید کار صحیح بکنند البته کار نفت ممکن است چند ماه هم عقب بیفتد و کارها البته باید درست بشود بنده عرض میکنم که خوب است آقایان این مطالب را در این مجلس فرمایند این فرمایشاتی را که آقایان در مجلس میفرمایند بهیچ وجه غیر از این که بخواهید آقایانی را که رأی می دهند راضی بکنید بعقیده بنده نتیجه دیگری ندارد .

در عین حال بنده نظرم این است که مجلس متشنج نشود نباید این حرفها را در مجلس گفت برای خود آقایانم فایده ندارد .

بنده نمی خواهم عرض کنم ما دمی که کار نفت هست هیچ عسکار صحیحی نشود هیچکس چنین نظری ندارد باید هم کارها اصلاح بشود و تشنج هم نباید بشود تا کار نفت بگذرد (شوشتری - اختلاف بدست موجب را جلو گیری کنید آقای دکتر کئی اختلاف ایجاد میکند؟) اجازه فرمائید بنده نظرم این است که هر روز در این مجلس شورای ملی تشنج نشود اشخاصی که متشنج می کنند یا عالمی یا اشتهاً خدمتی بشرکت سابق نفت کرده اند بنده عرض میکنم که آقایان اگر صلاح بدانید یک جلسه ای هفته ای دو روز در خود مجلس شورای ملی تشکیل بدهید از معارین وزارتخانه ها از رؤساء هر کورا که آقایان در نظر داشته باشید هفته ای یک روز دو روز بیایند آقایان محترم هر شکایتی داشته باشید در آنجا مطرح کنید دیگر تشریف نبرید بیک راه دوری که زحمتی هم داشته باشید (نمایندگان - بسیار خوب است) بنده که حاضر هستم بجهت اینکه بهیچ وجه دولت نمیخواهد اگر آقایان فرمایش حسابی داشته باشند اگر در مسائل حوزه انتخابیه شان نظری داشته باشند این مسائل را اجرا نکنند .

ولی بنده یک چیزی عرض میکنم که مجلس را متشنج نکنید و در مجلس صحبتهائی نکنید که باعث تشنج بشود همه بایک وحدت کاملی تا زمانی که میخواهد این دولت باشد از دولت پشتیبانی بکنید و هر روزی که صلاح ندیدید این دولت باشد آنوقت مشورت بکنید و با یک رأی عدم اعتماد این دولت را از کار بر کنار کنید و بنده بخدا قسم از آقایان تشکر میکنم بنده با حال ناتوانی کار میکنم و هیچ مایل نیستم که یک ساعت هم کار بکنم ، وظیفه ملی است که مرا بکار واداشته و من بوظیفه ملی خودم کار میکنم (فقیه زاده - تا عمل نفت تمام نشده مجلس شماره اول نمیکند) این را عرض کنم که بنده ممکن است یک جلسه ای در این مجلس شورای ملی با حضور آقایان نمایندگان محترم مجلس و فراکسیونها هر روزی را که معین می فرمائید بنده معاونین وزارتخانه ها را مکلف میکنم که در آن روز مجلس بیایند و آقایان محترم هر فرمایشی که دارند در آن جلسه معاونین مطرح فرمایند کار مربوط به روزنامه های که باشد جواب خواهند داد یا مربوط به حوزه انتخابیه آقایان باشد جواب خواهند داد و اگر جواب آنها آقایان را متقاعد نکرد استیفاً با خود بنده است به بنده مراجعه کنید و اگر هم بنده استیفاً نکردم آنوقت بیاید در مجلس شورای ملی بفرمائید که ما در مرحله اول و دوم گفتیم و نتیجه نگرقتیم حالا آمدیم در مجلس سؤال می کنیم اینکار که بشود هم وقت مجلس و هم وقت آقایان نمایندگان را نمیگیرد و هم اوقات گسرتانهای آقایان نمایندگان صرف مسائل مهم مملکتی میشود و هم شا در جامعه اینطور مشهور نخواهد شد که با یک دولتی که امروز با شرکت نفت مغالط میکند مغالط می کنید و کارشکنی می کنید .

بنده این عرضی که می کنم خدا گواه است نه برای خودم عرض می کنم بلکه برای خود آقایان عرض میکنم حالا اگر می خواهید این هریاض را از خیرخواهی تلقی بکنید بکنید نمیخواهید هم نکند من آنچه شرط بلاغ است باتومبگویم

شوشتری - کدام کارشکنی شده است چه کارشکنی شده آقا بفرمائید آخر چرا این حرف گفته می شود آنهایی که بافتان رأی داده اند رفتند در خارج نفس می شنوند .

نخست وزیر - سه لایحه که تقدیم شده است لایحه اول راجع به ۱۴ میلیون لیره است لایحه دوم مربوط بقرضه ملی است و لایحه سوم راجع به ۲۰ میلیون دلار است اینها بقید فوریت تقدیم شده ولی همه اینها توری است

نورالدین امامی - بلند تر بفرمائید .

نایب رئیس - راجع به لایحه فرمودند که بقید فوریت نیست ولی اهمیت دارد که مجلس شورای ملی در اسرع وقت رسیدگی بکند بنا بر این هر سه لایحه به کمیسیون مربوطه ارجاع خواهد شد

رفیعی - لایحه قرضه ۲۰ میلیون دلار اگر لایحه جدیدی است بکمیسیون ارجاع بفرمائید ولی اگر لایحه سابق است بیخود زحمت میکنند

(بیانات آقای نایب رئیس راجع بتصمیمات هیئت رئیسه)

نایب رئیس - در هیئت رئیسه در جلسه گذشته صحبت هائی شده که باستحضار آقایان میرسد یکی راجع بتعیین نماینده بین المجالس است تا حالا چهار نفر داوطلب شده اند و چون در نه امان بعهده خودشان است کسی داوطلب نمیشود کلام ما بلندتر مراجعه کنند (شوشتری - محتاج برای مجلس است) در هیئت رئیسه تصمصم گرفته شده و این تذکره کافی است بیک تصمصم دیگر راجع

بتمطیل مجلس است که در اینجا صحبت شد چون در این چندروز مجلس بتمطیل تابستانی بر خواهد خورد راجع بلوایح و طرحهایی که در کمیسیونهاست تسریع بشود **فرامرزی** - کی مجلس تعطیل خواهد شد

نایب رئیس - آن بسته بنظر مجلس است (فرامرزی - شما باید تعیین کنید) از اوایل مرداد شروع خواهد شد (صحیح است)

(۷) بقیه مذاکره دایره به ترتیب رسیدگی باوراق شرکت سابق نفت

نایب رئیس - در دنباله پیشنهادات سابق راجع باوراق شرکت سابق نفت پیشنهادهای رسیده که قرائت میشود (شرح زیر خوانده شد)

پیشنهاد می کنم نمایندگان منتخب از کمیسیون دادگستری شورا و سنا فقط حق نظارت داشته باشند نه اینکه در رسیدگی مداخله داشته باشند

کشاوری صدر **نورالدین امامی** - اظهار نظامنامه دارم .

نایب رئیس - بفرمائید **نورالدین امامی** - عرض کنم پیشنهادهای که قبلاً تصویب رسیده است پیشنهادهای بعدی اگر مخالف آن پیشنهاد تصویب شده قبل باشد قابل طرح نیست استدعا می کنم که این قبیل پیشنهادات آقایان را بفرمائید تفکیک بکنند و آنها را اصلاً قرائت نکنند و وقت مجلس هم تلف نشود

نایب رئیس - پیشنهادات مخالف قرائت نمیشود آقای کشاوری صدر بفرمائید **کشاوری صدر** - اگر جناب آقای امامی نایب رئیس توجه بفرمایند ملاحظه خواهند فرمود که پیشنهاد بنده معارض با پیشنهاد تصویب شده نیست در اینجا گفتگو از این بود و طرحی که تهیه شده بود اینطور بود

نایب رئیس - آقای کشاوری صدر تأمل بفرمائید اکثریت نیست (لحظه ای بعد اکثریت شد) بفرمائید

کشاوری صدر - اگر توجه بفرمائید مضمون طرحی که تقدیم مجلس شورای ملی

شده بود اینطور تدوین شده که منتخبین مجلس شورای ملی و مجلس سنا بروند و رسیدگی در اینکار کنند همانطور که جناب آقای فرامرزی و جناب آقای عامری توضیح فرمودند وقتی مملکت در امور و کارهای خودش روش صحیحی را خواهد داشت که مطابق اصول و مقرراتی که قانون اساسی و قوانین دیگر برای مامین کرده است عمل بکنیم (صحیح است) تفکیک قوا قوه اجرائیه، مقننه و قضائیه برای اینست که هیچکدام دخالت در کار دیگری نداشته باشند تا مسئولیت از طرفی لوث نشود و از جهتی رعایت اصول شده باشد اگر ما بیاییم بگوئیم که نمایندگان مجلس شورای ملی از کمیسیون دادگستری شورا و سنا بروند و بطور عام در اینکار مختار باشند و رسیدگی بکنند دیگر موردی برای استقلال قضات باقی نماند و بعبارة الاخری ما که مداخله در کار قوه قضائیه می کنیم برخلاف قانون اساسی اصل استقلال قوه قضائیه را ما اینجا مخدوش کرده ایم ما تجاوز کرده ایم بآن قوه از این جهت بود که بنده پیشنهاد کردم که بایستی اگر در مجلس هم تصمیمی گرفته کسانی در اینکار مداخله داشته باشند یعنی رأی مجلس شد که کسانی را انتخاب بکنند فقط نظارت داشته باشد فقط مراقبت و نظارت در اجرای قانون را بکند ولی محققاً و مسلماً بایستی که اختیار با قضات ذی صلاحیت باشد که قانون برای آنها صلاحیت قائل شده بنابر این این پیشنهاد بنده مطلقاً معارض با پیشنهاد تصویب شده نیست بلکه اصولی است (تیمورتاش - تحصیل حاصل است) اگر باین پیشنهاد رأی بدهید منافات با آن پیشنهاد قبلی ندارد و رفع اجمال و ابهام آنرا هم می کند و طوری میشود که قانون را اجرا کرده ایم و نظر آقایان هم تأمین شده است منافات با نظر آقایان ندارد

اردلان - بنده اجازه میخواهم

نایب رئیس - آقای اسلامی

اسلامی - با اجازه مقام ریاست و آقایان نمایندگان محترم بنده در اینجا از حضور جناب مولانا ابوالکلام آزاد وزیر محترم فرهنگ هندوستان و این مرد مبارز و دانشمند که سالها برای آزادی هندوستان

و آن کشور باستانی و هر جمعیت فداکاری شایان توجهی کرده اند اظهار امتنان و خوشوقتی و مسرت می کنم (صحیح است) ملت ایران از قدیم الایام همیشه با کشور باستانی هندوستان دوست و متفق و همراه و همکار بوده است (صحیح است) امروز هم که بازم بکلمت همین جناب مولانا هندوستان از کشورهای اسلامی مجزی گردیده حقیقتاً روحاً و معنأ بهم نزدیک هستند (صحیح است) و بنده در اطراف این موضوع بحثی نمیکنم و فقط بنام نمایندگان ملت از طرف عموم نمایندگان محترم و ملت ایران از کشور دوست و افراد ملت نجیب هندوستان که در روزنامه اودر میتینگها و در سایر تظاهرات پشتیبانی از حقوق ملت ایران کرده و میکنند بنده اینجا صمیمانه سیاستگری می کنم (صحیح است) این مرد محترم که ملاحظه می فرمائید سالها در زندان استعمار بوده و امروز سر بلند است که باینک وضع بسیار روشن و بایک قلب و وجدان راحتی در اینجا نشسته است و بملت خود خدمت کرده است (صحیح است) و قطعاً تاریخ ایران و تاریخ آنها و مخصوصاً هندوستان این فداکاری را فراموش نخواهد کرد بنده این جمله را برای این عرض کردم که ایشان سرمشقی باشند برای ما برای ما که یک همچو خدمت بسیار مهمی را در پیش داریم و باید خاتمه بدهیم بنده دیگر در این موضوع عرضی نمی کنم و اما راجع به مخالفت با پیشنهاد رفیق عزیزم . به عقیده بنده این احتیاجی به پیشنهاد ندارد برای اینکه قانوناً و مطابق قانون اساسی که اینجا جناب آقای عامری در جلسه گذشته مفصلاً بیان فرمودند اصولاً احتیاجی به این پیشنهاد نیست برای اینکه رسیدگی و تعقیب جرائم از مختصات و از صلاحیت قضات دادگستری است اگر نماینده مجلس یا سنا تورها دخالت دارند فقط از نظر نظارت است که بدون اینکه در آن تشریفات حاضر بشوند بازم مطابق قانون اساسی آن نظارت را خواهند داشت امامتآسفانه چیزی که بنده میخواهم عرض کنم و اعضای محترم دیر وقت رفته اند این است که در اینجا صحبتهای بسیار شیرین

و گوارایی خواهد شد و می شود اما دنیای خارج از این احساسات اطلاعی ندارد و بنده یکی از رجال را پریروز دهم صحبت میکرد ممکنست در کار ملی شدن صنعت نفت بقدری این موضوع برای بعضی از نمایندگان سیاسی ما ، برای بعضی از وزرای مختار و سفرائ کبار ما در خارج غیر قابل تحمل بوده که اگر یک ماه پیش می گفتند یا حالا هم اگر بگوئیم که صنعت نفت باید ملی بشود و ایرانها باید اداره کنند اصلاً گوششان را می گیرند که نشوند این کار را برای اینکه خیلی خارق العاده می دانند خواستم این را بگوش دولت برسانم و آقای وزیر دادگستری که تشریف دارند در هیئت دولت مطرح بکنند اظهار بکنند برای یک هفته بیایند اینجا احساسات و افکار مردم را از نزدیک ببینند تا یقین حاصل کنند که اینها تالیفات نیست بعد برگردند بروند آنجا و در مقابل آن تبلیغات شدیدی که آنجا میشود جنبشی بکنند

نایب رئیس - آقای اسلامی در

اطراف پیشنهاد صحبت بفرمائید

اسلامی - مخالفت بنده با پیشنهاد

آقای کشاوری صدر (کشاوری صدر -

برای این بود که این فرمایشات را بفرمائید)

در عین حال بنده میخواستم این نکته را عرض

کنم که این اصلاً محتاج به قانون نیست خود

آقای کشاوری صدر سابقاً در دادگستری

بودند قاضی عدلیه بودند و حالا هم وکیل

دادگستری هستند روزنامه هم دارند و

خودشان می دانند که این اصلاً احتیاجی به

قانون ندارد و لکن ما این را تصویب کنیم

ورد کنیم مفهوم مخالف بدی دارد بنا بر این

بنده خواهش می کنم که اصلاً مسترد

کنند .

(۸) ختم جلسه بعنوان تنفس)

نایب رئیس - نسبت به این

پیشنهاد اعلام رأی میشود و فعلاً چند دقیقه

تنفس داده میشود

(مجلس در ساعت ۱۱ اوسی و پنج دقیقه

بمنوان تنفس تعطیل و دیگر تشکیل نگردید)

نایب رئیس مجلس شورای ملی -

جواد گنجی